[2023] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਨਿਖਿਲ ਚੰਦਰ ਮੰਡਲ

ਬਨਾਮ

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਰਾਜ

(.ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ. 2269 of 2010)

ਮਾਰਚ 03,2023

[ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਈ ਅਤੇ ਸੰਜੈ ਕਰੋਲ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਸਬੂਤ-ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲ-ਪ੍ਰਤੱਖ ਮੁੱਲ –ਔਰਤ ਦਾ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਕਤਲ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਤੀ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਸਾਹਮਣੇ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਉਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। 302 – ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਆਯੋਜਿਤਃ ਬੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ – ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਟੁਕੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਗੁਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ-ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ-ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ-ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ-ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ/ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ/ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੰਗੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼-ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860-ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। 302.

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ 1.1. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੱਕ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 11][26-ਸੀ-ਡੀ]

1.2. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖਕੇਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਉਸ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ' ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਥਿਤ ਇਕਬਾਲਿਯਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13] [26-ਈ]

1.3 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 10 ਤੋਂ 12 ਦੇ ਸਬੂਤ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਸਨ. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਏ। [ਪੈਰਾ 14][26 ਐੱਫ]

1.4 ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਟੁਕੜਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਗੁਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਟੁਕੜਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15][26-ਜੀ-ਐਚ; 27-ਏ]

1.5 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 10 ਤੋਂ 12 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ. ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 16][27-ਐੱਫ-ਜੀ]

1.6 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਉਸ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ' ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਵੀਡੈਂਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਚਾਕੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਸੀ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਵਰਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ,

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਦੁਆਰਾ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 17,18][27-ਜੀ; 28-ਏ-ਬੀ]

1.7 ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ/ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ/ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੰਗੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਘੋਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19,22][28- ਸੀ-ਐੱਫ]

ਸ਼ਰਦ ਬਰਡੀਚੰਦ ਸਾਰਦਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1984) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 116: [1985] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 88; ਸਹਦੇਵਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (2012) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 403: [2012] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 366; ਰਾਜੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2022) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 471-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ
(1985) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ 88 ਪੈਰਾ 8 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
[2012] 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 366 ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
(2022) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 471 ਪੈਰਾ 20 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ। 2010 ਦਾ 2269.

ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਦੇ 15.12.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ. ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ. 1987 ਦੇ 38. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਖਸਾਨਾ ਚੌਧਰੀ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਸਥਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਸੱਤਿਆ ਮੋਹੰਤੀ, ਸੰਜੀਵ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੰਤਿਕਾ ਹਰਿਆਣੀ, ਸ਼੍ਰੇਅਸ ਅਵਸਥੀ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਭਾਨੂ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਦੇਵਵਰਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੁਸ੍ਕਾਨ ਸੁਰਾਣਾ, ਐਡ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ

ਨਿਖਿਲ ਚੰਦਰ ਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੀ. ਆਰ. ਗਾਵੈ ਜੇ.

1. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ 15 ਦਸੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 1987 ਦਾ 38, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਚੌਥੀ ਅਦਾਲਤ, ਬਰਧਮਾਨ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ 31 ਮਾਰਚ 1987 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 302 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ".) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ.2,000/- ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੋਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।
2. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ 11 ਮਾਰਚ 1983 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਕੇਤੁਗ੍ਰਾਮ ਵਿਖੇ ਯੂ. ਡੀ. ਕੇਸ ਨੰਬਰ 7/83 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਅਣਜਾਣ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਅੰਬਾਲਗਿਸਨ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਟਰੈਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਪਈ ਸੀ। ਔਰਤ ਦਾ ਕਤਲ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਲਵਪੁਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਫੁੱਲਾਰਾ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਾਨਿਕ ਪਾਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ-10) ਪ੍ਰਵਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-11) ਅਤੇ ਕਨਈ ਚੌ. ਸਾਹਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-12) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਕਤਲ ਉਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਭੋਜਾਲੀ (ਕਤਲ ਦੇ ਹਥਿਆਰ) ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ ਸੀ।
3. ਜਾਂਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਬਰਧਮਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 31 ਮਾਰਚ 1987 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ,

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ।

4. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਰੁਖ਼ਸਾਨਾ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਅਸਥਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

5. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚੌਧਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੰਗੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਘੋਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਣਿਕ ਪਾਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ-10) ਪ੍ਰਵਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-11) ਅਤੇ ਕਨਈ ਚੌ. ਸਾਹਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-12) ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ/ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ/ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਨੇ ਸਹੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 10 ਤੋਂ 12 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਠੋਸ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਨੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਠੋਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੋਇਆ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 10 ਤੋਂ 12 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

7. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

8. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਸ਼ਰਦ ਬਰਡੀਚੰਦ ਸਾਰਦਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ।1

9. ਅਸੀਂ ਸ਼ਰਦ ਬਰਧੀਚੰਦ ਸਾਰਦਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। 1

(1984) 4 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 116

"153. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਡੂੰਘਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨਃ

(1) ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤ "ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ" ਅਤੇ "ਨਹੀਂ" ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਸਾਹਬਰਾਓ ਬੋਬੜੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ((1973) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 793:1973 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 1033:1973 ਸੀ. ਆਰ. ਐਲ. ਜੇ. 1783] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨਃ [ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੈਰਾ 19, ਪੀ. 807: ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) ਪੀ. 1047] "ਯਕੀਨਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਅਤੇ 'ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ' ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਨਸਿਕ ਦੂਰੀ ਲੰਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਿੱਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੰਡਦੀ ਹੈ।

(2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਉੱਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ,

(3) ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ,

(4) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

(5) ਸਬੂਤ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਇੰਨੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਅਧਾਰ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

154. ਇਹ ਪੰਜ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਪੰਚ ਸ਼ੀਲ ਬਣਦੇ ਹਨ।

10. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ

"ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਅਤੇ "ਨਹੀਂ" ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਆਕਰਣ ਹੈ ਬਲਕਿ "ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਅਤੇ "ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਇੰਨੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਅਧਾਰ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੱਕ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ
ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

12. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ' ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮਾਣਿਕ ਪਾਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ-10) ਪ੍ਰਵਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-11) ਅਤੇ ਕਨਈ ਚੌ. ਸਾਹਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ12)

13. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਉਸ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ' ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਥਿਤ ਇਕਬਾਲਿਯਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

14. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 10 ਤੋਂ 12 ਦੇ ਸਬੂਤ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਏ।

15. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਟੁਕੜਾ ਹੈ।
ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਗੁਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ
ਕਬੂਲਨਾਮੇ' ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਟੁਕੜਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹਦੇਵਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।2. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀਃ

"16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਟੁਕੜਾ ਬਣਾ ਦੇਣਗੇ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਗੇ ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈਃ

(i) ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਬੂਤ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(ii) ਇਹ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(iii) ਇਸ ਨਾਲ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(iv) ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਵਧੇਰੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਠੋਸ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ
ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(v) ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਸੰਭਵਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(vi) ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੱਥ ਵਾਂਗ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

16. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 10 ਤੋਂ 12 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

17. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਕੱਪੜਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(2012) 6 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 403

18. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ' ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਵੀਡੈਂਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਚਾਕੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਸੀ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਥਿਤੀ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਰਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਦੁਆਰਾ ਗ਼ੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

19. ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ/ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

20. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 3 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੋਹਰੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਜੋ ਉਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਜਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੋ ਵਾਜਬ ਸਿੱਟੇ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

21. ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ/ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੰਗੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਘੋਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।
22. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ;

(ii) ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਦੁਆਰਾ 15 ਦਸੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1987 ਦਾ 38 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ
3 (2022) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 471

(iii) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 31 ਮਾਰਚ 1987 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

23. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

24. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

[ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ: ਤਮਨਾ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ]

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler